

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

29. märts 2012*

Määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 — Euroopa Liidu finantshuvide kaitse — Artiklid 3 ja 4 — Haldusmeetmed — Põhjendamatult saadud soodustuse tagasinõudmine — Siseriikliku õiguse kohaselt tasumisele kuuluv tasandusintress ja viivitusintress — Määruses nr 2988/95 kehtestatud aegumisnormide kohaldamine viivitusintressi tagasinõudmisel — Aegumise dies a quo — Mõiste „peatamine” — Mõiste „katkemine”

Kohtuasjas C-564/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesverwaltungsgerichti (Saksamaa) 21. oktoobri 2010. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 2. detsembril 2010, menetluses

Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung

versus

Pfeifer & Langen KG,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja esimees J.-C. Bonichot, kohtunikud K. Schieman, L. Bay Larsen, C. Toader (ettekandja) ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: ametnik A. Impellizzeri,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. novembri 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung, esindajad: W. Wolski, B. Messerschmidt ja J. Jakubiec,

— Pfeifer & Langen KG, esindajad: *Rechtsanwalt* D. Ehle ja *Rechtsanwalt* C. Hagemann,

— Euroopa Komisjon, esindajad: G. von Rintelen ja P. Rossi,

olles 26. jaanuari 2012. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, lk 1; ELT eriväljaanne 01/01, lk 340) artiklit 3.
- 2 Taotlus on esitatud Pfeifer & Langen KG (edaspidi „Pfeifer & Langen”) ja Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährungi (föderaalne põllumajandus- ja toiduamet, edaspidi „Bundesanstalt”) vahelises kohtuvaidluses ladustamiskulude hüvitamise näol põhjendamatult, Euroopa Liidu finantshuve kahjustades saadud soodustuse tagasimaksmisega seotud intressinõuete üle.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 2988/95

- 3 Määruse nr 2988/95 põhjenduse 3 kohaselt „tuleb [...] võidelda igasuguse ühenduste finantshuve kahjustava tegevuse vastu mis tahes alal”.
- 4 Selle määruse põhjenduses 5 on öeldud, et „eeskirjade eiramiste kirjeldused ja sellega seotud haldusmeetmed ja -karistused nähakse ette vastavalt käesolevale määrusele valdkondade eeskirjades”.
- 5 Määruse artikkel 1 sätestab:

„1. Euroopa ühenduste finantshuvide kaitsmiseks võetakse käesolevaga vastu üldised eeskirjad ühenduse õiguse suhtes toimunud eeskirjade eiramise ühtse kontrolli ning haldusmeetmete ja -karistuste kohta

2. „Eeskirjade eiramine” tähendab ühenduse õiguse mis tahes sätte rikkumist ettevõtja tegevuse või tegevusetuse kaudu, mis kahjustab või kahjustaks ühenduste uldeelarvet või nende juhitavaid eelarveid kas otse ühenduste nimel kogutud omavahenditest laekunud tulu vähenemise või kaotamise või põhjendamatult kuluartikli tõttu.”

- 6 Määruse nr 2988/95 artikkel 3 sätestab:

„1. Aegumistähtaeg menetluste algatamiseks on neli aastat, alates artikli 1 lõikes 1 osutatud eeskirjade eiramise toimepanekust. Valdkondade eeskirjades võib sätestada lühema ajavahemiku, mis aga ei või olla vähem kui kolm aastat.

Jätkuvate või korduvate eeskirjade eiramiste korral hakatakse aegumistähtaega arvestama päevast, mil eiramine lõpeb. Mitmeaastaste programmide korral ei aegu asi mingil juhul enne programmi täielikku lõpetamist.

Menetluste aegumistähtaeg katkeb, kui pädev asutus teatab kõnealusele isikule eiramisega seotud juurdluse või kohtumenetluse algatamisest. Aegumistähtaega hakatakse arvestama pärast iga katkestust uuesti.

[...]

2. Halduskaristuse otsuse täitmiseks on aega kolm aastat. See ajavahemik algab lõpliku otsuse langetamise kuupäevast.

Katkemist ja peatamist reguleeritakse vastavate siseriikliku õiguse sätetega.

3. Liikmesriikidele jääb võimalus kohaldada [...] löi[kes] 1 [...] sätestatust pikemat ajavahemikku.”

7 Määruse artikli 4 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Tavaliselt järgneb mis tahes eiramisele põhjendamatult saadud soodustuse äravõtmine

— kohustusena maksta või tagasi maksta maksmisele kuuluvad või põhjendamatult saadud summad,
[...]

2. Lõikes 1 osutatud meetmete kohaldamine piirdub saadud soodustuse äravõtmisega, ja kui nii on sätestatud, siis ka intressidega, mis võidakse kindlaks määrata ühtsel alusel.”

Määrus (EÜ) nr 1258/1999

8 Nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1258/1999 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (EÜT L 160, lk 103; ELT eriväljaanne 03/25, lk 414) artikkel 8 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kooskõlas siseriiklike õigus- ja haldusnormidega võtavad liikmesriigid meetmed, mis on vajalikud, et:

- a) tagada fondist [Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfond (EAGF)] rahastatavate tehingute tegelik toimumine ja nõuetekohane teostamine;
- b) tõkestada ja käsitleda eeskirjade eiramist;
- c) hüvitada eeskirjade eiramise või hooletuse tagajärjel kaotatud summasid.

Liikmesriigid teatavad komisjonile selleks võetud meetmetest, eriti haldus- ja kohtumenetluste käigust.

2. Kui summasid ei hüvitata täielikult, kannab ühendus eeskirjade eiramisest või hooletusest tulenevad rahalised tagajärjed, välja arvatud juhul, kui eeskirjade eiramise või hooletuse tagajärgede põhjustajateks on liikmesriikide haldus- või muud organid.

Hüvitatud summad makstakse akrediteeritud makseasutustele, kes arvavad need maha fondist [(EAGF)] rahastatavatest kulutustest. Hüvitatud või hiljem makstud summadelt makstakse fondile [(EAGF)] intressi.

3. Nõukogu sätestab komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega käesoleva artikli üldised rakenduseeskirjad.”

Määrus (EÜ) nr 1290/2005

9 Nõukogu 21. juuni 2005. aasta määruse (EÜ) nr 1290/2005 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (ELT L 209, lk 1) artikkel 32 sätestab:

„1 Eeskirjade eiramise või hooletuse tõttu tagasinõutud summad ja nende juurde kuuluvad intressid makstakse välja makseasutustele ja kantakse viimaste poolt EAGF-i tulude hulka nende reaalse tagasinõudmise kuu alla.

2. Ühenduse eelarvesse maksmisel võib liikmesriik kinni pidada 20% vastavatest summadest kindla suurusega tagasinõudmiskuludena, välja arvatud asjaomase liikmesriigi haldusasutuste või muude organite süül toime pandud eeskirjade eiramise või hooletuse korral.

3. Artikli 8 lõike 1 punkti c alapunktis iii sätestatud raamatupidamise aastaaruannete üleandmise puhul edastavad liikmesriigid komisjonile kokkuvõtva aruande eeskirjade eiramiste tagajärjel algatatud tagasinõudmise menetluste seisust, jagades veel tagasinõudmata summad haldus- ja/või kohtumenetluse järgi ja eeskirjade eiramise esmakordse haldusliku või kohtuliku tuvastamise aasta järgi.

Liikmesriigid annavad komisjoni käsutusse individuaalsete tagasinõudmismenetluste ning veel tagasinõudmata summade üksikasjad.

[...]”.

- 10 Määruse nr 1290/2005 artikli 49 kohaselt on selle määruse artikkel 32 kohaldatav nõukogu 4. märtsi 1991. aasta määruse (EMÜ) nr 595/91 eeskirjade eiramise ja valesti makstud summade tagasinõudmise kohta ühise põllumajanduspoliitika rahastamisel, infosüsteemi loomise kohta selles valdkonnas ning määruse (EMÜ) nr 283/72 kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 67, lk 11; ELT eriväljaanne 03/11, lk 171) artikli 3 raames teatavaks tehtud juhtudel, mille osas ei ole 16. oktoobriks 2006 täielik tagasinõudmine veel aset leidnud.

Siseriiklik õigus

- 11 Turu ühise korralduse seaduse (Gesetz zur Durchführung der Gemeinsamen Marktorganisationen) § 6 lõike 1 punkt 11 ja § 14 lõike 1 esimene lause 2. mai 1996. aasta haldusmenetlusnormide muutmise seadusega (Gesetz zur Änderung verwaltungsverfahrenrechtlicher Vorschriften) (*Bundesgesetzblatt* 1996 I, lk 656, edaspidi „turgude korralduse seadus”) muudetud redaktsioonis sätestavad, et selliste erisoodustuste, nagu ladustamiskulude hüvitisena saadud soodustused, tagasimaksmise nõuetele lisandub intress alates nõuete tekkimise kuupäevast vastavalt Deutsche Bundesbanki diskontomäärale pluss 3%, kui Euroopa Liidu Nõukogu või komisjoni õigusaktid ei näe ette teisiti.
- 12 Eelotsusetaotluse esitanud kohus osutab, et Saksa tsiviilseadustiku (Bürgerliches Gesetzbuch, edaspidi „BGB”) kuni 31. detsembrini 2001 kehtinud redaktsiooni §-de 197 ja 201 kohaselt aeguvad intressijäägi nõuded nelja aasta pärast alates intressinõude tekkimise aasta 31. detsembrist. Neid sätteid kohaldatakse analoogia alusel avalik-õiguslikele intressinõuetele.
- 13 Alates 26. novembri 2001. aasta võlaõiguse ajakohastamise seaduse (Gesetz zur Modernisierung des Schuldrechts) (*BGBI.* 2001 I, lk 3138) jõustumisest 1. jaanuaril 2002 sätestab BGB § 195 sellest kuupäevast kehtivas redaktsioonis, et viivitusintressinõuete tavaline aegumistähtaeg on kolm aastat, samas kui enne 1. jaanuari 2002 tekkinud viivitusintressinõuete puhul jääb kehtima nelja-aastane aegumistähtaeg.
- 14 BGB § 217 kuni 31. detsembrini 2001 kehtinud redaktsioonis sätestas, et „[k]ui aegumistähtaeg katkeb, ei võeta kuni katkemiseni kulgenud aega arvesse ja uus aegumistähtaeg hakkab kulgema üksnes aegumistähtaja katkemise lõppemisest alates”.
- 15 Haldusmenetluse seaduse (Verwaltungsverfahrensgesetz) § 53 lõige 1 kuni 31. detsembrini 2001 kehtinud redaktsioonis sätestab, et „[h]aldusakt, mis võetakse vastu avalik-õigusliku õigussubjekti nõude kehtestamiseks, katkestab selle nõude aegumise. Selline aegumistähtaja katkemine kestab seni, kuni haldusakti enam vaidlustada ei saa või kuni haldusmenetlus, mille kohaselt see akt vastu võeti, lõpeb muul viisil. [BGB kuni 31. detsembrini 2001 kehtinud redaktsiooni] §-id 212 ja 217 on kohaldatavad analoogia alusel”.

- 16 Alates 1. jaanuarist 2002 kehtivas redaktsioonis sätestab § 53 lõige 1, et „[h]aldusakt, mis võetakse vastu avalik-õigusliku õigussubjekti nõude tuvastamiseks või kehtestamiseks, peatab selle nõude aegumise. Selline haldusakti aegumistähtaaja peatumine lõpeb, kui haldusakti ei saa enam vaidlustada või kuus kuud pärast selle akti muul viisil täitmist”.
- 17 Halduskohtumenetluse seadustiku (Verwaltungsgerichtsordnung) § 80 lõige 1 näeb ette, et „vaidlustamine ja tühistamisnõue peatavad aegumistähtaaja”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 18 Suhkru turundusaastatel 1994/95, 1995/96 ja 1996/97 hüvitati Pfeifer & Langenile tema taotlusel nõukogu 30. juuni 1981. aasta määruse (EMÜ) nr 1785/81 suhkrosektori turgude ühise korralduse kohta (EÜT L 177, lk 4) artikli 8 lõikes 2 nimetatud ladustamiskulud, mida ta kandis suhkrosektori turgude ühise korralduse raames suhkru ladustamiseks.
- 19 Kolmes 30. jaanuaril 2003 tehtud otsuses leidis Bundesanstalt, et need hüvitatud ladustamiskulud tuleb tagastada, kuna Pfeifer & Langen oli taotluses esitanud ettenähtust suuremad suhkrukogused. Lisaks on neis otsustes märgitud, et tagastatavatelt summadel kuulub tasumisele intress ja et makstava intressi täpne summa määratakse kindlaks edaspidiste otsustega.
- 20 Pfeifer & Langen esitas nende otsuse peale vaide. Bundesanstalt vähendas 10. oktoobri 2006. aasta otsusega tagastamisele kuuluvaid summasid, kuid jättis vaide muus osas rahuldamata.
- 21 Pfeifer & Langen esitas vaide kohta tehtud otsuste peale kaebused, milles palus otsused osaliselt tühistada, kuid nende kaebuste osas ei ole veel otsust tehtud.
- 22 Pfeifer & Langeni esitatud vaiete kohta tehtud otsused on lõplikud osas, mis puudutab nendes otsustes kehtestatud summat, mida kohtus vaidlustatud ei ole ehk 469 421,12 eurot, mille põhikohtuasja kaebuse esitaja tasus 15. novembril 2006.
- 23 Bundesanstalt leidis 13. aprilli 2007. aasta otsuses, et sellelt summalt kuulub tasumisele intress ja nõudis seega Pfeifer & Langenilt intressi tasumist summas 298 650,93 eurot.
- 24 Viimane esitas selle otsuse peale vaide, väites eeskätt seda, et intressinõue on osaliselt aegunud.
- 25 Nimetatud vaide rahaldas Bundesanstalt 22. oktoobri 2007. aasta otsusega selles osas, millega oli vaidlustatud 1997. ja 1998. aasta eest tasumisele kuuluv intress. See liitvabariigi ametiasutus leidis, et siseriiklikus õiguses ette nähtud nelja-aastane aegumistähtaeg on intressinõudele kohaldatav, nii et ladustamiskuludena hüvitatud summa tagasinõudmise otsuse vastuvõtmise kuupäeval ehk 30. jaanuaril 2003 olid need nõuded aegunud. Kuid mis puudutab pärast 31. detsembril 1998 tekkinud intressinõudeid summas 237 644,17 eurot, siis nende osas leidis Bundesanstalt, et sellele kuupäevale järgnevate aastate jooksul tekkinud intressinõuded ei ole aegunud, eeskätt seetõttu, et 30. jaanuari 2003. aasta otsused katkestasid aegumistähtaaja. Seega jäeti Pfeifer & Langeni vaie nende intressinõuete osas rahuldamata.
- 26 Pfeifer & Langen esitas 14. novembril 2007 Verwaltungsgericht Kölnile kaebuse, milles palus tühistada tema poolt esitatud vaide kohta tehtud 22. oktoobri 2007. aasta otsus osas, milles see käsitleb ajavahemikku 1. jaanuarist 1999 kuni 31. detsembrini 2002 puudutatavat intressinõuet summas 119 984,27 eurot. Sellele ajavahemikule järgnenud aastatel tekkinud intressinõude on põhikohtuasja kaebuse esitaja tasunud.
- 27 Verwaltungsgericht Köln tühistas 25. novembri 2009. aasta otsusega 22. oktoobri 2007. aasta otsuse vaidlustatud osas. See kohus leidis nimelt, et turgude korralduse seaduse § 14 kohaselt kuulub erisoodustuste tagastamise nõuetelt intress tasumisele nende nõuete tekkimise kuupäevast. Ent selle

kohtu arvates tekkis käesolevas asjas arutusel oleva viivitusintressi tasumise nõue üksnes 30. jaanuari 2003. aasta otsustest teatamise kuupäevast arvates ehk alates 31. jaanuarist 2003, mistõttu sellele kuupäevale eelnenud aja eest intressi tasuda ei tule.

- 28 Bundesanstalt esitas seetõttu Bundesverwaltungsgerichtile kassatsioonkaebuse Pfeifer & Langeni kaebuse rahuldamata jätmise nõudes.
- 29 Bundesverwaltungsgericht jagab Verwaltungsgericht Kölni seisukohta, mille kohaselt reguleerib põhikohtuasjas liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustustelt tasumisele kuuluvate viivitusintresside tasumise kohustust siseriiklik õigus, käesolevas asjas turgude korralduse seaduse § 14, kuna ükski suhkrosektorile kohaldatav liidu õigusnorm sellist kohustust ette ei näe.
- 30 Kuid Bundesverwaltungsgericht leiab, et Verwaltungsgericht Köln tõlgendas § 14 valesti. Nimelt tekib Bundesverwaltungsgerichti arvates põhjendamatult saadud soodustuste tagasimaksmise nõuetelt intressi tasumise kohustus nende nõuete tekkimisest alates. Neil asjaoludel leiab see kohus, et kuna 30. jaanuari 2003. aasta otsuste eesmärk on tagasiulatavalt ära võtta põhjendamatult saadud soodustus, kuulub intress siiski tasumisele neile otsustele eelnenud aja eest.
- 31 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et käesolevas asjas arutusel olev intressinõue ei ole aegunud, kuna haldusmenetluse seaduse 1. jaanuarist 2002 kohaldatava redaktsiooni § 53 lõike 1 järgi peatab 30. jaanuari 2003. aasta tagasinõude otsuste vastuvõtmine aegumistähtaja. Niisiis leiab ta, et määruse nr 2988/95 artiklis 3 sätestatud aegumishormide, sealhulgas *dies a quo*'d ja aegumistähtaja katkemist käsitlevate normide võimalik kohaldamine võib mõjutada arutluskäiku, millest lähtuvat ta kassatsioonkaebuse lahendab.
- 32 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu kahtlused seoses määruse nr 2988/95 artikli 3 kohaldatavusega sellistele asjaoludele, nagu esinevad põhikohtuasjas, tekkisid eeskätt sellest, et Bundesfinanzhof on leidnud eksporditoetusi käsitlevas kohtuasjas, et artikkel 3 kuulub kohaldamisele selle määruse artikli 4 lõike 2 tähenduses põhjendamatult saadud soodustuste tagasi nõudmisel tekkinud intressinõuete aegumisele.
- 33 Siiski leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et sellest tõlgendusest ei pea tingimata lähtuma ja et kuna artikli 4 lõikega 2 ei ole vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mille kohaselt tekib intressi nõudmise kohustus olukorras, kus liidu õigusnormid ei ole – või ei ole veel – sellist kohustust ette näinud, võib olla loogiline see, et siseriiklikest õigusnormidest tulenevate intressinõuete aegumist reguleerivad samuti need siseriiklikud õigusnormid. Lisaks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kui määruse nr 2988/95 artiklis 3 sätestatud eeskirjad kuuluvad sellistele intressinõuetele ka kohaldamisele, võib tekkida probleeme selle põhimõtte rakendamisel, mille kohaselt hakkab aegumistähtaeg kulgema alates eeskirjade „eiramisest” määruse artikli 1 tähenduses, kuna intressinõuded tekivad mitte alates eiramise toimepanemisest, vaid pärast eiramist kulgenud aja jooksul.
- 34 Neil asjaoludel otsustas Bundesverwaltungsgericht menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [määruse nr 2988/95] artikkel 3 kuulub kohaldamisele ka selliste intressinõuete aegumistähtaegadele, mis tuleb siseriikliku õiguse kohaselt tasuda lisaks eeskirjade eiramise tõttu põhjendamatult saadud soodustuse tagasimaksmisele?

Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis:

2. Kas aegumistähtaja pikendamisel, mille näeb ette määruse [nr 2988/95] artikli 3 lõige 3, tuleb silmas pidada üksnes tähtaja kestust või tuleb arvesse võtta ka siseriiklike õigusnorme, mille kohaselt hakatakse aegumistähtaega arvestama, ilma et selleks oleks vaja täiendavaid asjaolusid, alles selle kalendriaasta lõpust, mil (käesolevas asjas: intressinõue) tekib?

3. Kas aegumistähtaega hakatakse ka intressinõuete puhul arvestama eiramise toimepanekust või jätkuva või korduva eiramise lõppemisest isegi siis, kui intressinõuded puudutavad alles hilisemaid perioode ja tekivad seetõttu alles hiljem? Kas määruse [nr 2988/95] artikli 3 lõike 1 teise lõigu kohaste jätkuvate või korduvate eiramiste korral hakatakse aegumist ka intressinõudeid silmas pidades arvestama alles eiramise lõppemise hetkest?
4. Millal lõpeb katkestav mõju, mis on määruse [nr 2988/95] artikli 3 lõike 1 kolmanda lõigu teise lause kohaselt pädeva asutuse otsusel, millega kõnealune (käesolevas asjas: intressinõue) põhimõtteliselt tuvastatakse?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 35 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 2988/95 artiklit 3 tuleb tõlgendada nii, et selles sätestatud aegumistähtaeg kuulub kohaldamisele mitte üksnes põhinõudele, mis vastab liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustusena tagastatavale summale, vaid ka sellest nõudest tekkinud intressi sissenõudmisel, isegi kui see intress kuulub tasumisele mitte liidu õiguse alusel, vaid üksnes tulenevalt siseriiklikus õiguses kehtestatud kohustusest.
- 36 Meenutagem, et määruse nr 2988/95 artikli 1 lõige 1 kehtestab „üldised eeskirjad ühenduse õiguse suhtes toimunud eeskirjade eiramise ühtse kontrolli ning haldusmeetmete ja -karistuste kohta” määruse põhjenduses 3 esitatud eesmärgiga „võidelda igasuguse ühenduste finantshuve kahjustava tegevuse vastu mis tahes alal”.
- 37 Määruse nr 2988/95, eelkõige selle artikli 3 lõike 1 esimese lõigu vastuvõtmisega soovis liidu seadusandja kehtestada antud valdkonnas üldise aegumissätte, mille eesmärk on ühelt poolt määratleda kõikides liikmesriikides kohaldatav minimaalne tähtaeg ja teiselt poolt loobuda võimalusest nõuda tagasi liidu eelarvest põhjendamatult saadud summasid nelja aasta möödumisel vaidlusaluste maksetega seotud eiramise toimepanemisest (22. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas C-131/10: Corman, EKL 2010, lk I-14199, punkt 39, 5. mai 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-201/10 ja C-202/10: Ze Fu Fleischhandel ja Vion Trading, EKL 2011, lk I-3545, punkt 24, ja 21. detsembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-465/10: Chambre de commerce et d'industrie de l'Indre, EKL 2011, lk I-14081, punkt 52).
- 38 Mis puudutab sellise soodustuse saajale põhjendamatult hüvitatud ladustamiskulude tagasimaksmist, nagu on arutusel põhikohtuasjas, siis tuleb märkida, et määruse nr 1258/1999 artikkel 8 sätestab, et liikmesriigid võtavad ühise põllumajanduspoliitika raames meetmeid, et tagada liidu finantshuve tõhus kaitse ja eelkõige eeskirjade eiramise või hooletuse tagajärjel kaotatud summade hüvitamine.
- 39 Määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 1 esimeses lõigus kehtestatud nelja-aastane aegumistähtaeg on teisiti sätestavate valdkonna eeskirjade puudumisel kohaldatav määruse artiklis 4 nimetatud eiramistele, mis kahjustavad liidu finantshuve (vt 24. juuni 2004. aasta otsus kohtuasjas C-278/02: Handlbauer, EKL 2004, lk I-6171, punkt 34, ja 29. jaanuari 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-278/07-C-280/07: Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb jt, EKL 2009, lk I-457, punkt 22).
- 40 Seega, kuna nii määruses nr 1258/1999 kui ka määruses nr 1785/81 puudub sellises olukorras kohaldatav aegumistähtaega käsitlev säte, võib põhjendamatult hüvitatud ladustamiskulude tagasimaksmise nõue määruse nr 2988/95 artikli 3 lõike 1 esimese lõigu alusel ja aegumistähtaega peatava akti puudumisel aeguda nelja aasta möödumisel eiramise toimepanemisest arvates, seda siiski tingimusel, et liikmesriik, kus eiramine toime pandi, ei ole kasutanud talle viimati nimetatud määruse artikli 3 lõikega 3 antud õigust kehtestada pikem aegumistähtaeg (vt eespool viidatud kohtuotsused Josef Vosding Schlacht-, Kühl- ja Zerlegebetrieb jt, punkt 36, ja Corman, punkt 48).

- 41 Määruse nr 2988/95 artikkel 4 sätestab lõikes 2 muu hulgas, et põhjendamatult saadud soodustuse äravõtmisel võib lisaks, kui nii on sätestatud, sisse nõuda intressi, mis võidakse kindlaks määrata ühtsel alusel.
- 42 Liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustusest tulenevale põhinõudele lisatava intressi sissenõudmise võib ette näha liidu valdkonna eeskirjadega. Sellised eeskirjad on kehtestatud näiteks komisjoni 15. aprilli 1999. aasta määrusega (EÜ) nr 800/1999, milles sätestatakse põllumajandustoodete eksporditoetuste süsteemi kohaldamise üksikasjalikud ühiseeskirjad (EÜT L 102, lk 11; ELT eriväljaanne 03/25, lk 129) ja komisjoni 30. septembri 1969. aasta määruses (EMÜ) nr 1957/69, milles sätestatakse ühtsesse hinnasüsteemi kuuluvatele toodetele eksporditoetuste andmise täiendavad rakendamiseeskirjad (EÜT L 250, lk 1).
- 43 Seevastu niisuguste põhjendamatult hüvitatud ladustamiskulude tagastamisel, nagu on arutusel põhikohtuasjas, ei näe määrus nr 1258/1999 ega määrus nr 1785/81 ette seda, et lisaks tagastatavale summale, juhul kui see saadi põhjendamatult, tuleb sisse nõuda intress.
- 44 Nimelt näevad määruse nr 1258/1999 artikkel 8 ja määruse nr 1290/2005 artikli 32 lõige 1 tõepoolest ette, et eeskirjade eiramise või hooletuse tõttu tagasinõutud summadel tasumisele kuuluv intress makstakse välja makseasutustele ja kantakse viimaste poolt EAGGF-i või EAGF-i tulude hulka nende reaalse tagasinõudmise kuu alla. Kuid need sätted, mis kehtestavad üksnes selle tulu kasutamise eeskirja, ei näe siiski ette liikmesriikide kohustust nõuda sellistelt sissenõutud summadel intressi, kui nende summade näol on tegemist ladustamiskulude tagastamisega.
- 45 Seega tuleb põhikohtuasjas lahendada küsimus, kas intresside sissenõudmist kehtestavate valdkonna eeskirjade puudumisel on liidu õigusega, eeskätt määruse nr 2988/95 artikli 4 lõikega 2 vastuolus see, kui liikmesriik kehtestab siseriiklikus õiguses kohustuse tasuda lisaks liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustuste tagasimaksmisele intressi, ja sellele küsimusele eitava vastuse korral, kas sellele intressinõudele tuleb kohaldada määruse artiklis 3 kehtestatud aegumistähtaega või reguleerib seda asjaomase liikmesriigi siseriiklik õigus.
- 46 Mis puudutab esiteks siseriiklikus õiguses ette nähtud intressi sissenõudmise põhimõtet ennast olukorras, kus liidu õigus ei ole sellist intressi ette näinud, siis on Euroopa Kohus juba pidanud liidu õigusega kooskõlas olevaks seda, kui liikmesriik nõuab liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustuse äravõtmisel siseriiklike õigusnormide alusel sisse intressi, mis selle laekumist ühenduse vahenditesse ette nägevate liidu eeskirjade puudumisel kantakse asjaomase liikmesriigi eelarvesse (vt 6. mai 1982. aasta otsus kohtuasjas 54/81: Fromme, EKL 1982, lk 1449, punkt 8).
- 47 Sama kehtib siis, kui intress, mille sissenõudmist liidu õigus ette ei näe, tagastatakse EAGF-i rahastatavate tehingute puhul liidu eelarvesse. Seega ei ole niisuguses olukorras – millega on tegemist ka põhikohtuasjas – liidu õigusega, eeskätt määruse nr 2988/95 artikli 4 lõikega 2 vastuolus see, kui liikmesriik näeb siseriiklikus õiguses ette liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustuse tagasimaksmisele lisaks tasandusintressi ja/või viivitusintressi, mis EAGF-i rahastatavate tehingute puhul tagastatakse liidu eelarvesse.
- 48 Teiseks, mis puudutab intressi sissenõudmise korda ja tingimusi olukorras, kus – nagu põhikohtuasjas – liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustuse tagastamisega kaasnev intressinõue tuleneb siseriiklikust õigusest, siis tuleb põhjendamatult saadud summade tagasinõudega seotud intressi sissenõudmisele kohaldatav kord ja tingimused ette näha selle liikmesriigi õigusnormidega (vt 21. mai 1976. aasta otsus kohtuasjas 26/74: Roquette frères vs. komisjon, EKL 1976, lk 677, punkt 12).
- 49 Seega tuleb antud küsimuses kohaldatavate valdkonna eeskirjade puudumisel sellel liikmesriigil ka määratleda ja rakendada aegumisnorme, mis kuuluvad kohaldamisele siseriiklikus õiguses ette nähtud intressinõuetele, mida selle õiguse kohaselt peetakse liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustusest, mille tagastamist reguleerivad määruse nr 2988/95 artiklis 3 kehtestatud aegumisnormid ja erandid, eraldi nõudeks.

- 50 Selles küsimuses tuleb märkida, et kuigi liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustuse tagasinõudmine kuulub määruse nr 2988/95 artiklis 3 sätestatud aegumisnormide kohaldamisalasse, ei tulene selle sätte sõnastusest ega määruse üldisest ülesehitusest, et nende normide eesmärk on reguleerida intressinõudeid juhul, kui – nagu põhikohtuasjas – intressinõudeid reguleerivad igal juhul mitte valdkonna eeskirjad, vaid siseriiklikud õigusnormid.
- 51 Kuid kuna intressinõuete näol on tegemist kõrvalnõuetega, ei saa intressi siiski nõuda, kui määruse nr 2988/95 artikli 3 või liidu valdkonna eeskirjade kohaselt on põhinõue ehk liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustuse tagasinõudmisõigus ise aegunud.
- 52 Lisaks, kuna ELTL artikli 325 kohaselt on liikmesriigid kohustatud võtma liidu finantshuve kahjustava ebaseadusliku tegevuse vastu samu meetmeid, mida nad kasutavad omaenda finantshuve kahjustavate kelmuste vastu, on nad vastavate liidu õigusnormide puudumisel ja juhul, kui siseriiklikud õigusnormid näevad ette intressi tasumise kohustuse selliste samalaadsete soodustuste tagasinõudmisel, mis on põhjendamatult saadud riigieelarvest, kohustatud analoogselt nõudma intressi liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustuste tagasinõudmisel, eeskätt juhul, kui – erinevalt eespool viidatud kohtuasjas Fromme arutusel olnud olukorrast – intressina sisse nõutud summad, mille tasumise näeb ette siseriiklik õigus, tagastatakse lõpuks liidu eelarvesse.
- 53 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 2988/95 artiklit 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega põhinõudele – mis vastab liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustuse tagasimakse nõudele – kehtestatud aegumistähtaeg ei kuulu kohaldamisele sellest nõudest tekkinud intressinõudele, kui intress kuulub tasumisele mitte liidu õiguse alusel, vaid üksnes siseriiklikus õiguses kehtestatud kohustusest tulenevalt.

Teine kuni neljas küsimus

- 54 Teine kuni neljas küsimus on esitatud teise võimalusena juhuks, kui vastus esimesele küsimusele on jaatav.
- 55 Seega, võttes arvesse esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teisele kuni neljandale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 56 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamiseiga seotud kuludid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta artiklit 3 tuleb tõlgendada nii, et sellega põhinõudele – mis vastab liidu eelarvest põhjendamatult saadud soodustuse tagasimakse nõudele – kehtestatud aegumistähtaeg ei kuulu kohaldamisele sellest nõudest tekkinud intressinõudele, kui intress kuulub tasumisele mitte liidu õiguse alusel, vaid üksnes siseriiklikus õiguses kehtestatud kohustusest tulenevalt.

Allkirjad